

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Vtrum actus Fidei sit essentialiter obscurus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Tom. II.

verò habitus erroris directè, & ex naturâ suâ, ac prædicatis intrinsicis ad falsum inclinât, unde qui illum produceret, censeretur per illum directè inclinare ad falsum.

VIII.
Quid habitus vitiosus occasionaliter augeat meritum, non sequitur eum posse à Deo infundi.

Objicitur septimò specialiter pro habitu vitioso: Hujusmodi siquidem habitus, ad vitium inclinando auget meritum, cum augeat difficultatem, sicut eam auget appetitus sensitivus, quem tamen Deus cuique cum naturâ infundit, ergo & infundere poterit habitum vitiosum, saltem si simul cum eâ infundat gratiam. Sed contra: hinc namque sequeretur Deum posse directè & absolute velle peccatum, variorum siquidem bonorum est homini causa, & peculiariter ad hu-

militatem deservit. Dico itaque in rei cuiuspiam productione non esse spectandum quemcumque finem secundarium, remotum, & extrinsecum, sed primum & intrinsecum, qui cum in habitu erroris sit deceptio, & in habitu vitioso peccatum, neuter potest à Deo produci. Secus se res habet in appetitu sensitivo, ille siquidem directè ad malum non inclinât, sed ad commodum naturæ sensitivæ, hoc verò indifferens est ad bonum & malum: habitus autem vitiosus, de quo hic loquimur, directè & per se ad malum ordinatur, illudque ut finem suum primum spectat, & eum in quo est, ad peccatum positivè semper inclinât.

Aliud est de appetitu, aliud de habitu vitioso.

DISPUTATIO UNDECIMA.

De obscuritate Fidei.

EXPLICATIS iis quæ ad Fidei veritatem, certitudinem, & infallibilitatem spectant, nunc de aliâ illius proprietate, eaque essentiali & intrinsecâ, obscuritate scilicet, agendum, quæ actui Fidei ita est necessario annexa, ut qua ratione obscurus, eadem Fides esse desinat. Hac porro obscuritas in Fide tribus modis intelligi potest, ex parte objecti, subjecti, & actus: Objecti, quædam namque mysteria ita suâ sublimitate abstrusa sunt & abdita, atque ab omni humana mentis captu, naturæq; lumine remota, ut nullus intellectus creatus, quantumvis acutus & perspicax ad claram eorum notitiam pertingere valeat: Ex parte subjecti, quod secundum multos actum clarum de eodem objecto secum in intellectu non patitur. Tandem ex parte actus, qui nimirum sibi semper congenitam habet obscuritatem, quantumvis res, qua per eum creditur, aliunde esse possit evidens: qua de re mox plura dicentur.

SECTIO PRIMA.

Utrum actus Fidei sit essentialiter obscurus.

I.
Nihil credendum esse docent hæretici, nisi quod evidenter cognoscitur.

NOSTRI temporis Novatores, antiquos Ecclesiæ perduelles, ut sibi similis semper est hæresis, secuti, nihil credendum esse affirmant, nisi quod certò nobis & evidenter constât: ita Calvinus lib. 3. Institut. cap. 2. & in primam ad Corinth. cap. 13. Idem olim, ut refert S. Augustinus lib. de utilitate credendi, cap. 1. docebant Manichæi: unde & vitio vertebant orthodoxis, quod non ex rerum evidentiâ, sed cæco quodam modo in ea quæ credenda proponebantur, tenderent: suis verò, in rebus omnibus evidentiâ pollicebantur; quam

tamen, inquit S. Augustinus, nunquam ostendebant, sed pro veritate fabulas obtrudebant & fomina, infinitisque figmentis ac mendaciis, miseris mortalibus imponebant.

Eandem sententiam, Fidem scilicet esse evidentem docuisse videtur Robertus Holcoth, qui proinde Fidem dicebat non esse liberam, nec voluntatis imperio indigere, sed homines vi rationum, quæ cuique mysterium propositum serio consideranti occurrunt, ad assensum rapi ac necessitari, ita ut actum credendi suspendere nequeant. Suarez tamen hic, Disp. 3. Sect. 7. num. 2. ait eum solum loqui de evidentiâ credibilitatis: qua in re tamen non rectè dicit inferri per eam homini necessitatem in credendo, evidentiâ siquidem credibilitatis, ut dictum est, non cogit ad assensum, sed integrum cuique relinquit actum Fidei suspendere; unde hac evidentiâ positâ, adhuc est locus piz affectioni, & imperio voluntatis,

H.
Ex Catholicis quidam Fidem asserebant esse evidentem.

Evidentiâ credibilitatis nemini inferri necessitatem.

voluntatis, hominem ad Fidem determinantis. Fidem etiam esse evidenter docuit Franciscus à Marchia in Prologom. Sententiar. quaestione tertiâ.

III. Dicendum tamen cum communi Theologorum sententiâ actum Fidei esse obscurum, & ita obscurum, ut quâ fides clarus esse non possit: ita S. Thomas hic, quaest. 1. art. 4. Ockam in Prologo, quaest. 3. Capreolus d. 25. quaest. unicâ. Caietanus hic, quaest. 1. art. 4. Bannez, Aragon, & alii. Idem ex recentioribus docet Suarez hic, Disp. 3. Sect. 7. Valentia hic, quaest. 1. parte 4. §. 1. Tannerus tomo tertio, Disp. 1. quaest. 1. dub. 6. num. 158. & alii.

IV. Ut clariùs hac in re procedamus, recolendum quod supra diximus, duobus modis intelligi posse actum Fidei esse obscurum, & requirere in evidentiâ, nempe ex parte objecti, ita scilicet ut actus Fidei feratur in obiectum non visum, nec clarè cognitum per medium Fidei, sed quantumvis per aliud medium seu motivum res clarè innotescat credenti, medium tamen Fidei in actu non pariat nisi obscuritatem. Secundus modus in evidentiâ, ut supra dixi, est ex parte subjecti, ut nimirum non solum actus Fidei per suum medium non pariat evidentiâ, sed ulterius requiratur ut subjectum seu intellectus credentis non habeat evidentiâ per quodcunque medium. Nos in hac Sectione de priore tantum obscuritate loquimur, seu ex parte objecti, & mediù Fidei.

V. Quod ergo Fides in suo actu, seu ex medio proprio Fidei, non solum non postulet, sed excludat evidentiâ clarè constat ex illo ad Hebraeos 11. Fides est argumentum non apparentium: quod apertè arguit debere actum Fidei esse obscurum, res enim apparere dicuntur, dum clarè percipiuntur: hinc Apostolus 1. ad Corinth. 13. vers. 12. Videmus nunc per speculum in enigmate: ubi videmus idem sonat quod cognoscimus, ut ibidem advertit S. Thomas, & dum dicitur Fidei cognitionem esse enigmaticam, certum est debere esse obscuram. Quâ etiam de causâ S. Petrus Epistolâ secundâ, capite primo, vers. 19. Fidem comparat lucerna lucenti in caliginoso loco.

VI. Nec ullo modo satisfacit quod loco illi Apostoli respondet Calvinus supra citatus, nempe solum velle Apostolum Fidem esse argumentum non apparentium sensu. Hoc inquam nullo modo satisfacit; inprimis namque est apertè contra mentem Divi Pauli, qui ex eo quod Fides sit de rebus non apparentibus arguit debere nos cum humilitate & patientiâ in futurorum bonorum, quæ non apparent, spe & expectatione per Fidem vivere: unde secundum Apostolum debent bona illa, non sensu tantum, sed neque intellectu conspici, alioqui nulla esset Divi Pauli illatio. Deinde prima etiam principia, quæ sunt cognitiones omnium evidentiâ, essent rerum non apparentium, cum eorum objecta sensu sapè non dignoscantur.

VII. Secundò probatur conclusio, Fidem scilicet esse obscuram: nam ut optimè arguit S. Thomas hic, quaest. 1. art. 4. Actus Fidei, non quoad exercitium tantum, sed quoad specificationem est liber, qui proinde non nisi ex actu voluntatis, hominem ad credendum moventis & inclinantis elicitur, ergo obiectum ut Fidem terminat, non est evidens, hujusmodi siquidem objecta motu

voluntatis non indigent, sed intellectum ad assensum rapiunt. Antecedens probatur ex variis Scriptura & Conciliorum testimoniis, quibus apertè indicatur ita homines Fidei nostræ mysteria credere, ut penes ipsos sit non credere, nec Fidem amplecti, sed rejicere. Ut verò alia, quæ passim in Conciliis habentur omittam, sic Sess. 6. cap. 6. loquitur Tridentinum: Disponuntur autem (homines) ad ipsam justitiam, dum excitati divinâ gratiâ, & aduti Fidem ex auditu concipientes, libere moventur in Deum; credentes vera esse, quæ divinitus revelata, & promissa sunt.

Hanc insuper veritatem, Fidem scilicet esse obscuram, clarissimis probatur Sanctorum Patrum testimoniis. Sic S. Basilius homil. in Psalmum 115. Fidem ait non inniti geometricis probationibus, sed animis nostris, inquit, se insinuat efficaci operatione Spiritus Sancti: & postea addit, Fidem esse assensum nullâ præviâ inquisitione nitentem. Sanctus etiam Gregorius Nazianzenus Oratione 34. Fidem rationi opponens: Fidem, inquit, potius quam rationem sequamur. Deinde S. Hilarius 8. de Trinitate sic habet: Maximum Fidei meritum est sperare quod nesciat. Item S. Dionysius de divinis Nominibus cap. 7. Est, inquit, stabilis credentium Fides, & simplex veritatis notio imperisibili veritate certa: quod nimirum ratione probari non possit. Hoc etiam alii ex Patribus clarissimè tradunt.

Omniùm verò apertissimè Fidei in suo actu obscuritatem docet S. Augustinus. Sermone ergo primo de Trinitate: Fidelis sum, inquit, credo quod nescio: ex quibus Sancti Doctoris verbis clarè colligitur existimasse ipsum Fidem non esse scientiam, tunc namque dicere cum veritate non potuisset, id se nescire quod credebatur, cum ipsum credere esset scire. Tract. etiam 40. in Joannem, de iis Isaie verbis loquens, Nisi credideritis, non intelligetis: Credimus, inquit, ut cognoscamus, non cognoscimus ut credamus. Item contra Epistolam fundamenti, cap. 4. sic loquitur: Turbam fidelium, non intelligendi vivacitas, sed credendi simplicitas turpissimam facit. Tandem, ut alia ejus hac de re dicta omittam, libro de utilitate credendi, capite undecimo: Quod, inquit, intelligimus aliquid, debemus rationi; quod credimus, auctoritati.

Ratio demum à priori, Cur Fides essentialiter sit obscura, est, scientia siquidem, seu cognitio evidens rem in se clarè, & per principia illius intrinseca cognoscit, at vero Fides ex essentiâ suâ habet, ut in objecta tendat per principia extrinseca; & ut quis credat propter dictionem & auctoritatem alterius, hoc autem non parit nisi obscuritatem. Et licet utraque motiva ad eundem assensum interdum concurrant, & idem actus simul Fides sit & scientia, ut ostendi Disp. 50. Logicæ, Sect. quartâ & quintâ, atque ita utraque ratio in eandem entitatem coalescat, quâ Fides tamen actus ille non est clarus, quanvis sit prout est scientia: ut loco citato fusè est declaratum.

Sacra Litte-
ra, & Con-
cilia docent
Fidem de-
bere esse li-
beram.

VIII.
Patrum au-
thoritatè
ostenditur
Fidem esse
obscuram.

Quidam sic
maximè
Fidei meri-
tum.

IX.
S. Augusti-
nus scripsit
me, clarissi-
mè, docet
Fidem, quâ
talem, non
essentiam.

X.
Fides ex mo-
do ostendit
est obscurus;
scientia cla-
ra.

Quid dicitur
autem quan-
do idem a-
ctus est si-
mul Fides
& scientia.

